Choroby centrální nervové soustavy

Vrozené vývojové vady
= strukturální abnormality tkání a orgánů, které vznikly poruchou somatického vývoje v časných stadiích těhotenství

- kritické období : první trimestr těhotenství
-

Zánětlivá onemocnění

- častější než v dospělosti
- příčiny : viry, bakterie, paraziti
- citlivost na desinf.prostředky

***Meningitidy**:*

- postižení mozkových plen
- nejčastější zánětlivé onemocnění
- často vztah k hnisavým zánětům v uchu, proc.mastoid., vedlejší dutiny nosní, kosti obličeje
- **hnisavé (purulentní)**
- novorozenci, kojenci: Esch.coli, listerie
- větší děti: meningokoky, pneumokoky, **Haemoph.influ.(!!!!)**

Průběh:

- 1fáze: necharakteristická: chřipková
- malátnost, nechutenství, únava, mírně zvýšená teplota
- 2.fáze: vysoká horečka, bolesti hlavy (záhlaví), nauzea, zvracení
- polohy typické pro zánět mozkových blan – poloha na boku, skrčené nohy – přitažené k břichu, napjatá a ztuhlá šíje, kontrakce zádov.svalstva, obrny lícních a okohybných nervů
- vědomí:ano, nebo porušeno
- kojenci : vyklenutá fontanela, průjem, zvracení

Dgs: vyšetření mozkomíšního moku - vzhled(normálně je čirý) , tlak
Léčba: antibiotika, proti otoku, kortikoidy (proti otokům), ventilace (postiženái –útlum dechového centra)
Prognóza: i smrt, trvalé následky :hydrocefalus, smyslové vady, poruchy intelektu

Meningoencefalitida
- postižení plen + mozku, míchy
Příčiny: vir (po spalničkách, zarděnkách, planých neštovicích)
Příznaky: bolest hlavy, ztuhlá šíje, poruchy vědomí (spavost – somnolence), koma, hypertonie, třes, poruchy koordinace, inkontinence, změny citlivosti, poruchy sval.tonu
Léčba: klidový režim, vitaminoterapie (vit.B)

Neuritida
- záněty perif.nerv.soustavy – izolované nervy (časté postižení lícního nervu)
- poruchy senzitivní a motorické

Mozkový absces

- nahromadění hnisu v mozkové tkáni

příčina:bakterie

- často při zánětech vedlejších nosních dutin (sinusy) a středního ucha, otevřené zlomeniny lebečních kostí

Příznaky: horečka, zvýšená teplota, únava, nechutenství, zvýšená sedimentace, zvracení, bolesti hlavy, příznaky podle lokalizace ložiska

Dgs.:laboratoř, CT

Léčba: antibiotika, chirurgická

<u>Nervová záchvatovitá onemocnění</u>

5% dětí do 6 let alespoň 1 záchvat

Epilepsie

2/3 záchvatů do 18 let (vrchol zrání CNS – vyzrávání struktur)

Abnormální výboje neuronů (EEG)

- ložisko nemusí být zřetelné!!!!
- Příznaky: poruchy vědomí, motorické (křeče), senzorické, vegetativní, psychické
- Ohrožená skupina : kojenci, batolata, předškolní věk
- Dgs.: CT, MR
- Léčba: medikamentózní, chirurgická
- **formy záchvatů:**
- *grand mal* – generalizované tonicko – klonické křeče:
- záchvat trvá několik minut
- pokousaný jazyk, pomočení, pokálení
- záchvat bez křečí:
- náhlá ztráta vědomí (několik vteřin)
- !!!status epilepticus!!! – záchvat trvá až několik dnů
- *novorozenecké křeče*: přitažení a odtažení končetin, předklon trupu
- *bleskové křeče*- bleskové trhnutí (kolem 1 roku věku)
- *akinetický záchvat* – náhle padá k zemi (!zranění!) – psychomotorická retardace
- *křeče končetin* (od periferie, k centru), u batolat : 1 polovina těla ,poruchy senzitivní – brnění
- *zmatenost, automatismy* – olizování, žvýkání, polykání na prázdno (při stavech strachu a vzteku)
- aura : pachutě, nevolnosti, zvracení

Léčba: diazepam, dieta, režimová opatření, medikametózní

Zbytečné: násilné rozevírání čelistí, nepřímá masáž srdce, dýchání z úst do úst, fixace končetin

Febrilní záchvaty

3% dětí od 6 měsíců po 6 let

Křeče - několik vteřin - minut při horečce

Afektivní záchvaty

Synkopy (mdloby)
- ztráta vědomí
- příčina : přechodná porucha oběhu krve
- děti školního věku a dospívající
- teplé a dusné prostředí
- poloha : horizontální, nohy nahoru, čerstvý vzduch
- vyloučení organické= příčiny

Migrény
již u kojenců (neklid, pláč, zvracení)
od 3 let – změny chování
nejvíce obtíží : kolem 10 roku
příčiny: nevětraná místnost, hluk, únava, symptom při zánětech CNS, vertebrogen., intrakraniál.krvácení
příznaky: nauzea. zvracení, poruchy řeči, poruchy v obl.okohyb.nervů
častější u dívek, faktor: konflikty ve škole a doma
Léčba : změna režimu : pravidelný spánek, pravidelný příjem jídla, pohybová aktivita

Traumata lebky:
Otřesy mozku
- většinou reverzibilní změny
- bezvědomí, amnézie, bolest hlavy, zvracení
- dgs.: neurologické vyšetření, CT
- léčba: klid, tlumení bolesti

Zhmoždění mozku
- strukturální změny mozku
- porucha vědomí
- EEG, CT
- Chirurgická a neurologická péče

Krvácení
- do různých mozkových struktur
- bolesti hlavy, krev v lumbál. moku, bezvědomí, somnolence, poruchy vědomí, jednostranné rozšíření zornic, poruchy hybnosti
- léčba: neurochirurgická

LMD,DMO – viz.Vítková:Speciální pedagogika

Neurotické projevy
– cucání palce, kousání nehtů, vytrhávání vlasů, jaktace(kolébání, třepání), bouchání hlavou o postel, PPP, tiky, koktavost
léčba: pediatr + psycholog + neurolog
PPP (anorexie, bulimie)

Nádory mozku
Příznaky: bolest hlavy, zvýšená dráždivost, zvracení
Dgs.:neurologické= vyšetření – rtg. CT, EEG, oční (retinoblastom – tumor sítnice- zrak.nerv, klesá zraková ostrost, šilhání, exoftalmus),
Léčba:chirurgická, pokud je místo nedostupné, tak jen radioterapie a chemoterapie